

PROBLEM KONTINUITETA - DAVOR GRÜNWARD

Jedan primjer mogućnosti dizajna u Hrvatskoj

FEDA VUKIĆ

Kada se govori o hrvatskom industrijskom dizajnu, često se mogu čuti primjedbe o različitim nepogodnostima: od toga kako u našim uvjetima zapravo nikada nije bilo svijesti o potrebi oblikovanja u strojnoj/industrijskoj proizvodnji, preko nedostatka utvrđenih kulturnih standarda, sve do političkoekonomskih odrednica koje nisu pomogle ni pravodobnom pokretanju Studija za dizajn, a ni utvrđivanju mjesta profesije dizajnera u procesu proizvodnje. Donositi bilo kakve opsežnije zaključke svakako je preuranjeno prije iscrpnije povijesne studije, no već se sada mogu formulirati pojedina pitanja koja bi bila uporišne točke u istraživanju.

Neobično je, naime, da u sredini kakva je zagrebačka, gdje je već 1882. utemeljena Obrtna škola, nije pravodobno pokrenuta i visokoškolska ustanova za industrijski i grafički dizajn. Možda je riječ o snažnoj tradiciji ručne proizvodnje, a možda ipak i o nedovoljno shvaćenoj biti dizajnerskog procesa. Poznato je da je Obrtna škola nakon drugoga svjetskog rata preimenovana u Industrijsku školu, ali s programima na nižoj razini opće stručne škole. Kada je 1948. preformirana u Školu za primjenjenu umjetnost, još se uvijek, shodno ekonomskim ali i općekulturnim shvaćanjima, zadržala (tek ponešto osuvremenjena) temeljna koncepcija maloserijskoga ručnog oblikovanja. Tek kratko vrijeme na Školi je postojao Odjel za industrijski dizajn.

U takvoj situaciji i oni malobrojni pojedinci koji su se u Hrvatskoj bavili industrijskim dizajnom dolaze u profesiju s diplomama Arhitektonskog, Elektrotehničkog ili nekog drugog tehničkog fakulteta, ili su pak, ovisno o mogućnostima, pohađali dizajnerske studije u inozemstvu.

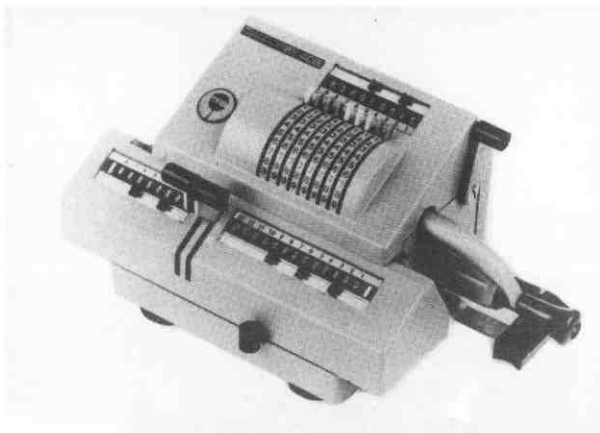
U takvim okolnostima nije čudno da povijest hrvatskoga industrijskog dizajna karakterizira nepostojanje kontinuiteta, i u institucionalnom i u pojedinačnom smislu. Primjer zagrebačkog dizajnera Davora Grünwalda u tom je smislu vrlo poučan, budući da je riječ o jednom od naših najaktivnijih dizajnera koji su potkraj šezdesetih i na početku sedamdesetih djelovali u području industrije visokotehnoloških proizvoda, poput elektrotehničkih kalkulatora, elektroničkih vaga i industrijskih strojeva. Grünwald je stručna znanja stekao u Beču, da bi ih nakon toga u Zagrebu mogao primjenjivati tek nekih sedam godina, sve dok nije bio

prisiljen napustiti zemlju i preseliti se u Kanadu. Posrijedi je problem ideološkog predznaka, svakako ne usamljen u povijesti hrvatskoga industrijskog dizajna.

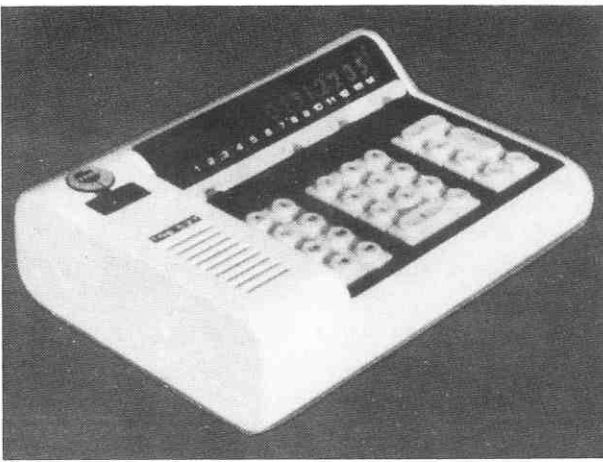
Zapravo, problem zbog kojega Davor Grünwald napušta Hrvatsku jest nemogućnost autorske realizacije dizajna u sveukupnom procesu industrijske proizvodnje, što, čak i u slučaju dizajnera koji su ostali, postaje već opće mjesto nacionalne povijesti dizajna. Ta je povijest, nažalost, puna neostvarenih projekata i nesporazuma, a uspješnih i kvalitetnih realizacija mnogo je manje. Razlozi tomu, to potvrđuje i Grünwaldova karijera, mogu se tražiti na više razina, od institucionalno-političke do pojedinačne i ekonomske.



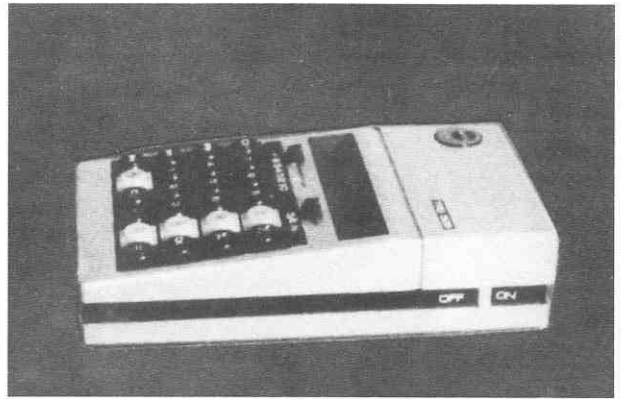
Davor Grünwald, Zaštitni znak tvornice računskih strojeva, 1969./
Davor Grünwald, Calculator Machine Factory trade-mark, 1969



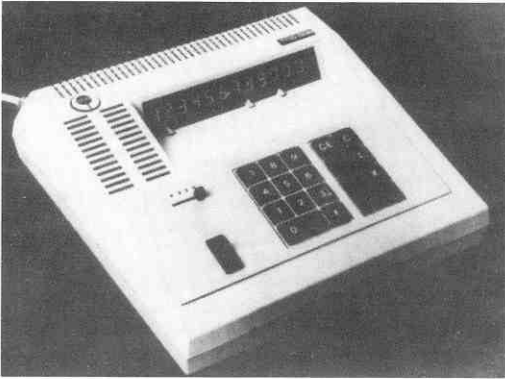
D.G., Calcorex 403, mehanički računar, 1969./D.G., Calcorex 403, Mechanical calculator, 1969



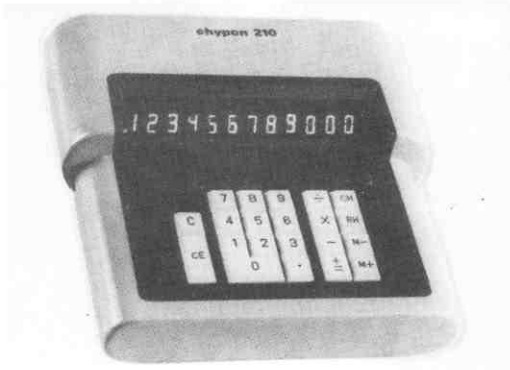
D.G., Serija elektroničkih računara, 1970-74./D.G., Series of electronic calculators, 1970-74



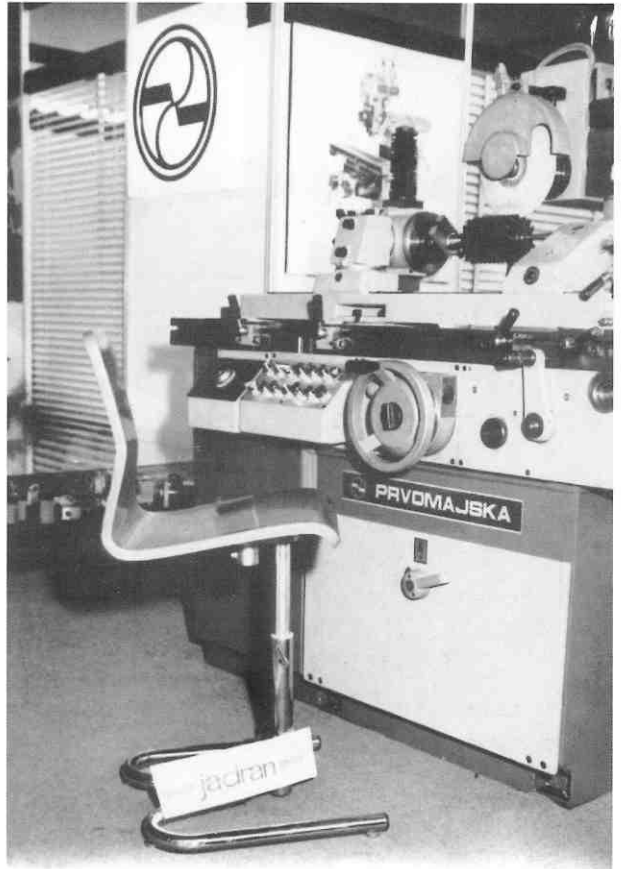
D.G., Serija elektroničkih računara, 1970-74./D.G., Series of electronic calculators, 1970-74



D.G., Serija elektroničkih računara, 1970-74./D.G., Series of electronic calculators, 1970-74



D.G., Serija elektroničkih računara, 1970-74./D.G., Series of electronic calculators, 1970-74



D.G., Radni stolci za industriju, 1971./D.G., Working stools for industry, 1971

D.G., Automatska autotokarilica ATR 250, 1971./D.G., Automatic auto-turning-lathe ATR 250, 1971



D.G., Alatna brusilica-oštrilica Geometric, 1971./
D.G., Grinding-sharpening machine Geometric, 1971



DAVOR GRÜNWARD - biografija dizajnera

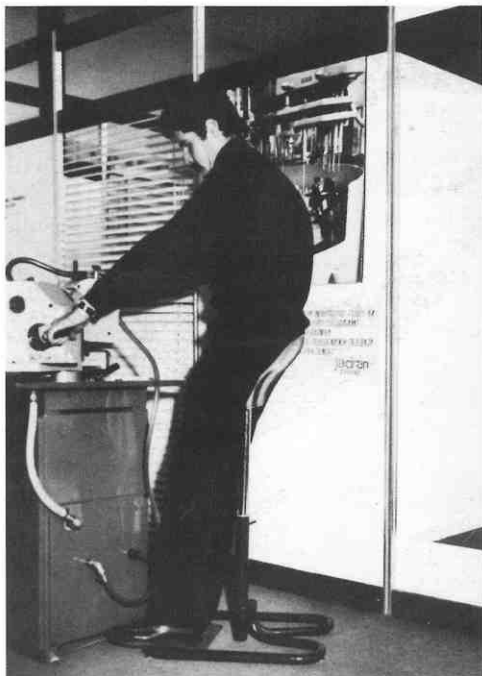
Davor Grünwald je rođen u Zagrebu 1943. godine. Nakon završene gimnazije studira na Elektrotehničkom fakultetu, a nakon toga u Beču na Akademie für Angewandte Kunst, gdje je diplomirao 1968. na odjelu industrijskog dizajna. Nakon diplome proveo je devet mjeseci na specijalizaciji u Institutu za industrijski dizajn u Beču. Po povratku u Zagreb započinje profesionalno djelovanje kao samostalni dizajner u suradnji s industrijskim tvrtkama: Prvomajska, Tvornica računskih strojeva, Tvornica olovaka i Tvornica vaga. Godine 1972. postavljen je za direktora razvoja tvornice namještaja Jadran u Zagrebu. Nakon tri mjeseca daje otkaz (ne želi kao uvjet zaposlenja prihvatiti članstvo u Komunističkoj partiji) i nastavlja radom u slobodnoj profesiji.

Prvi Grünwaldov angažman vezan je uz Tvornicu računskih strojeva za koju je 1969. kreirao i zaštitni znak, a iste godine radi i redizajn mehaničkog kalkulatora CALCOREX 403. Nakon toga, u periodu do 1974., za istu tvornicu dizajnira seriju elektroničkih uredskih i terenskih kalkulatora prepoznatljiva oblika.

Tijekom kratkotrajnoga angažmana za tvornicu Jadran dizajnira seriju industrijskih radnih stolaca prema najvišim prohtjevima ergonomije (1971.).

Za tvornicu Prvomajska dizajnira početkom sedamdesetih godina seriju automatskih tokarilica AT 250 (alatna brusilica-oštrilica GEOMETRIC 430-431, glodalica GVZ-2) za koju 1974. dobija Nagradu grada Zagreba, a na svjetskom sajmu u Leipzigu Zlatnu plaketu.

Za Tvornicu vaga u Zagrebu dizajnira 1974. prvu elektroničku vagu.



D.G., Radni stolci za industriju, 1971./D.G., Working stools for industry, 1971



D.G., Elektronička vaga, 1974./D.G., Electronic scales, 1974



D.G., Kompiutorski terminal MICOM 2000, 1976./D.G., Computer terminal MICOM 2000, 1976



D.G., Elektronička vaga, 1974.

D.G., Electronic scales, 1974

Godine 1975. odlazi iz ekonomskih razloga (zbog zakonskog ukidanja mogućnosti da kao samostalan dizajner radi za velike gospodarske sisteme) u Kanadu, gdje i danas živi.

U Kanadi već 1976. realizira kompjuterski terminal za tvrtku Micom Ltd. iz Montreala, kao kontinuitet profesionalnih interesa iz Hrvatske. U tijeku osamdesetih, međutim, najviše se posvećuje oblikovanju instrumenata za geofizičku industriju (od 1984. je konzultant tvrtke Geonics Ltd., a surađuje i s drugim tvrtkama specijaliziranim za proizvodnju geofizičkih instrumenata), tako da je danas jedan od vodećih kanadskih specijalista na tom polju. Ne zapostavlja ni elektroničku industriju - od 1980. do 1984. razvija za tvrtku Delphax seriju brzih kompjuterskih štampača s tada aktualnom ionskom tehnologijom otkivanja. Za istu je tvrtku 1983. kreirao i cjelovit vizualni identitet. Dobitnik je Canada Design Award 1983. za dizajn elektromagnetskog prijenosnika i prijemnika SE-88 GENIE, namijenjenog istraživanju vodljivih minerala. Nakon gotovo dva desetljeća odsutnosti s hrvatske kulturne scene 1993. sudjeluje na najtečajju za vizualni identitet Slavonske banke. Davor Grünwald i nadalje živi i radi u Torontu.



S6000
IONS AHEAD OF THE OTHERS

DELPHAX

D. G., Brzi kompjuterski štampač i vizualni identitet za tvrtku Delphax, 1980-84.

D. G., Fast computer printer and visual identity for the Delphax Firm, 1980-84



D. G., Elektromagnetski prijemnik i prijenosnik SE 88, 1983./D. G., Electromagnetic receiver and transmitter SE 88, 1983



D. G., Elektromagnetski prijemnik i prijenosnik SE 88, 1983./D. G., Electromagnetic receiver and transmitter SE 88, 1983

Summary

Feđa Vukić: "The Problem of Continuity - Davor Grünwald (An Example of the Design Possibilities in Croatia)"

Remarks about different inconveniences can be often heard in reference to the Croatian industrial design: remarks on conditions, never burdened by the awareness of necessity of styling in the industrial machine production to begin with, on non-existence of established cultural standards, and finally on political/economical guide-lines that were of no help either with the timely formation of Design Studies, or with the position of the designing profession in the production processes. It is certainly too soon to draw any conclusions before detailed historical studies have been made, but it is already possible to formulate individual issues that could function as strongholds of research.

It is not unusual that the history of the Croatian industrial design is, in such circumstances, characterized by the non-existence of continuity, in the institutional, as well as in the individual sense. The example of the Zagreb designer Davor Grünwald is very instructive in this sense. He is one of Croatian most active designers who was by the end of the sixties and the beginning of the seventies engaged in the production of industrial high-tech products, like electrotechnical calculators, electronic scales and industrial machines.

Grünwald acquired his expert education in Vienna. He worked in Zagreb for seven years, but then he had to leave Croatia and move to Canada. It was on account of an ideological issue, one out of many, present in the history of the Croatian industrial design.